



semper enim paupes habetis vobiscum: et cum volueritis potestis illis benefacere: me autem non semper habebitis. Quod habuit hec fecit: prout nunc ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: ubi cumque predicatum fuerit euangelium istud in vniuerso mundo: et quod fecit hec narrabitur in memoriam eius.

**BLDA.** Passurus dominus per toto mundo et vniuersas nationes suo sanguine redempturus: moratur in bethania. i. in domo obediencie. vñ dicit: Et cum esset be. in domo. si. lepro. et recit. venit mulier. **HIERO.** Vñ dicit: n. seruoz semp ad le. cum suu redit. i. fili. pri obediens vsq ad mortē: a nobis obediencia petit. **BEDA:** Dicit autē: Simonis leprosi nō q leprosi illo tpe pmaneret: s; q̄ atea leprosus: postea a saluatore mūdā: ē noie pristino pmanente: vt vñs curātis appareat. **THEO.** Quāuis autē q̄uo: euāgeliste vnguētū mulieris cōmētozaret: nō ē tñ vna: s; due. vna q̄dē que describit a iōāne: q̄ sōzō: ē lazarū: q̄. s. an̄ sex dies pasche vñit pedes iesu: alia vero que a reliq̄s tribus euāgelistis describit. Adhuc autē si attendas: iuuenis has tres ēē a iōāne. n. vna describit: altera vero a Luca: a duobus vero reliq̄is altera. Que. n. a Luca describit meretriz ēē: dō in medio p̄dicationis tpe ad iesuū venisse. Hec vō que a mattheo et marco describit: dō in tpe passionis venisse nō consistēt se peccatrice. **AVGV.** de cō. euan. Ego autēz nihil aliud intelligēdūz arbitror: nisi q̄ nō aliā q̄dē fuisse mulierē. que peccatrix tūc accessit ad pedes iesu: s; eā dēz mariā bis hoc fecisse: scilicet. q̄d Lucas narrauit cū p̄mo accēdes cū humilitate et lachrymis: meruit peccatoz remissionē. nā et hō iōānes p̄mōzauit: cū de lazaro resuscitando cepisset loq̄: anq̄ veniret in bethaniā dicens: Maria autē erat que vñxit dñz vnguētō: et extersit pedes ei capillis suis: cuius frater lazarus iſmabatur. Qd autē in bethania rursus fecit: aliud ē q̄d ad lucē narrationē nō pertinet: s; parit narrat a reliq̄is tribus. Qd ergo mattheus et marcus caput dñi vnguētū illo pfusum dicit: Ioannes autē pedes: accipiamus nō solū caput: s; etiā pedes dñi pfusi: mulierē: nisi forte qm̄ marco fracto alabaſtro pfusus caput cōmōzauit: ita q̄s caluiniolus: vt est i vāso fracto neq̄ aliqd remanere potuisse vñ etiā pedes dñi pfunde. S; religiosi p̄dēt aliqd nō ita fractū ēē: vt totū effuderat: vel prius accipiat pfusus pedes: anq̄ illud fractū ēē: vt integro remaneret. vñ etiā caput perfunderet. **BEDA:** Est autē alabaſtro gen̄ marmoreis candidi: variegato lobis: inter cunctos: q̄d ad vasa vnguētaria cauare solēt: eo q̄ optime suare ea incorrupta dicat. Nardus vō ē frutex aromaticus: grādi vt autē et crassa radice: sed breui ac nigra fragilis. Quāuis autē pinguis sit: tñ redolet vt cupressus aspo sapore: folio puo dēsoz: cuius cacumina i aristas se spargūt: ideo q̄ gemina dote pigmentarij nardi spicas ac folia celebrat. Et hō ē q̄d ait marcus: Vnguētū nardi spicati p̄ciosi. q̄ videlicet vnguētū illd q̄ attulit maria dño: nō solū de radice cōfectū ē nardi: vñ etiā quo p̄ciosius ēē: spicaz quoq̄ folioz ei adiectione odor: ac vñtis illius erat accumulata grā. **THEO.** Vel sic i greco dicit: Nardus p̄fici. i. fidelis: eo q̄ vnguētūz nardi erat absq̄ dolo cū fide cōfectū. **AVG.** de cō. euan. Pōt autē videri dñm q̄ mattheus et marcus postea q̄ dixerūt: pascha et biduū: de inde cōmōzauerūt q̄ erat iesus in bethania: vbi de illo p̄cioso vnguētō dicit. Ioānes autē an̄ sex dies pasche dicit iesum venisse i bethaniā: de eodē vnguētō narratur. S; qui ita mouent: nō itelligūt mattheū et marcum illud quod in bethania de vnguētō factū erat: nō post illā p̄dicationē de biduo s; adhuc cū sex dies ēēt an̄ pascha recapitulādo posuisse. **HIERO.** Mystice autē simon leprosus mūdū iſidelē p̄mo: et postea fidelē significat. mulier autē cū alabaſtro ecclesiasticā fidē q̄ dicit: Nardus mea de-

dit odore suū. P̄fici nardus dicit. i. mystica et p̄ciosā. Dominus iſta odore celū et terra ē. fractū alabaſtrūz carnale desiderū ē: q̄d fragis ad caput ex quo oē cor: p̄ cōpaginātū ē. recubēte ipso. i. humiliatē se vt cū tāgeret fides peccatricis: q̄ de pedibz ascēdit ad caput: et ad pedes a capite descēdit p̄ fidē. i. ad christū et ad mēbra ei. **SECT.** Erat autē q̄dā idig. ferē itra semetip. dicit. vt q̄d p̄di. ista: Per synodochē dñi vñ p̄ multis: et multi p̄ vno. Per dñm. n. in das: de salute p̄dicationē iuenit: et vite fructifera mortis laqueus nascit. Sub p̄textu autē auaricie mysteriū fidei loquit. Atēni nostra fides trecētis cūf denarijs i dēcē sensibus: interioribz. i. et exterioribz. s. p. cor: et aiaz et spiritū triplicatis. **BEDA:** Qd autē dicit: Et fremuerūt i eā. ne quāq̄ debem de diligētibus christū apostolis dictū credere: s; de iuda potius sub numero plurali. **THEO.** Vel puenit videt inuit q̄ discipuli plures muliere arguerunt: eo q̄ sepe christū audierāt de elemosyna docētē. Judas vō nō eadē intentione idigne tulit: s; ppter amorē pecunie et turpe lucrū. vñ et iōānes ipz solū p̄mōzauit tāq̄ fraudulētā itentōe mulierē arguētē. Dicit autē: Et fre. in eā. i. molesti erāt ei exprobrātes et iniurias inferētes. Arguit autē dñs discipulos eo q̄ desiderū ipedit mulieris. vñ seq̄t: Iesus autē dixit: Simite eā: q̄d illi molesti estis: Postq̄. n. mun̄ obtulerat: illā p obprobria peruerterat.

**ORIGE.** sup mat. Voluerūt n. de p̄dicationē vnguētū: q̄d poterat venūdari multo p̄cio et dari paupibz: nō nō debet fieri hoc: q̄ pueniēs erat vt sup caput christi funderet sacra et dēcē iſtūse. vñ seq̄t: Bonū op̄ opata ē i me. **UL.** q̄ adeo autē efficax ē laus huius op̄is bōi: vt exhortet nos oēs odoriferis et p̄ciosis opibz implere dñi caput: vt de nobis dicat: Qd bonū op̄ fecim sup caput christi: q̄ semp q̄dē hōmus q̄dū in hac vita sum paupes nobiscū et op̄ habētes cura eoz q̄ p̄fecerūt in vbo et diuites facti sūt in sapia dei. Non autē possunt sufficere vt semp diebus et noctibz habeāt secū filiū dei. i. vñ et sapiam dei. **SECT.** eni: Semp. n. paupes hēi vobiscū: et cū volueris potestis illi bñfacere: me autē nō semp hēbitis. **BEDA:** Mibi q̄dē videt in hoc loco de p̄dicationē corpalis locut: q̄ nequāq̄ cū eis ita futurus sit post resurrectionē quō tunc i oī p̄uicta et familiaritate. **HIERO.** Dicit etiā: Bonū op̄ opata ē i me. q̄ q̄ credit in deū: reputat ei ad iusticiā. Aliud ē. n. credere ei: et aliud credere in eū: id est totū cōgere te in illū. **SECT.** Qd habuit. i. quod potuit hoc fecit: puenit vngere cor: p̄ meū i sepulturā. **BEDA:** Quasi diceret: Vos putat p̄dicationē ēē vnguētū: offm sepulture ē. **THEO.** p̄uenit. n. q̄si a deo ducta vngere corpus meū i signūz sepulture future: i quo p̄dicationē confundit: ac si. n. diceret. Quia p̄scientia mulierē p̄fundis q̄ in sepulturā cor: p̄ meū vngit: teipsum vō nō p̄fundis q̄ me in mortē trades: p̄phetizāt autē dñs cōsequenter duas p̄phetias. s. q̄ euāgelii ei p̄dicabit i vniuerso mūdō: et q̄ op̄ mulieris laudabit. vñ seq̄t: Amē dico vobis: vbi cūq̄ p̄dicatur fū. **BEDA:** Notandū autē q̄ sic maria gloriā adeptā est in toto orbe de obsequio q̄ dñō exhibuit: ita ecōuerso ille qui obsequio eius detrahēre nō timuit: longe lateq̄ infamatus ē. s; dñs bonū laude digna remunerans: futuras impj contumelias tacēdo p̄terijt.

**Et iudas schariotes vnus de duodecim abiit ad summos sacerdotes: vt proderet ei illis. Qui audientes gauisi sunt: et promiserunt ei pecuniam se daturos. Et querebat quomodo illuz oppor-  
ne traderet.**

**BEDA:** Infelix iudas damnu quod ex effusione vnguētū fecisse credebatur: vult magistri p̄cio cōp̄sare. vñ dicit: Et ius. sca. vñ de duo. abiit ad sum. sa. vt p̄deret euz ill. **CHRY.** in ser. de pas. Quid mihi eius patriā dicit vñam ipsum quoq̄ nescire licuiss; sed alter erat discipulus qui iudas iacobi zelotes vocabatur: et ne appellatio-

ne cognominis fiat confusio psonar: ppter ea huc ab illo separauit. Non aut dixit: Judas p ditor: vt doceat de tractiones nescire et accusationes declinare. Quia dicit: Unus de xij. auget potestabilitate proditoris. naz et alij discipuli erant: qui fuerant numero. lxx. sz illi non scunt: non tanta confidentia sociati sunt: isti autem. xij. fuerunt coprobati. hec erat caterua legalis de qua proditor mali lignus exiuit. **HIERO.** Unus tñ erat de xij. numero: no vnus merito: vn' co: porc: no vn' aio. Abijt aut ad pñcipes postq' exijt et intrauit in eu sathanas: vñq'q' aial ad simile sibi iungit. **BEDA:** Qd aut dixit: Abijt. ostendit cu no a principib' inuitatu: no vlla necessitate constricium: sed sponte ppria scelerate mentis inisse consilium. **THEO.** Dicit aut vt pderet eu illis. i. vt annunciarer illi qñ solus existeret. Timebat aut in eu irruere qñ docebat ppter turbā. **HIERO.** Promittit aut se tradere vt magister ei' diabol' an dicebat: Tibi dabo ptatē hanc vniuersam: Sedq'. Qui audietes gauisi sunt: et pñi. ei pecu. se da. Promittit qd pecunia: et amittit vitā quā ipse recipit cu vitā amittit. **CHRY.** i. ser. de pas. O dementia: imo cupiditate proditoris. cūcta. n. mala cupiditas pcreauit: nā cupiditas captas aias retinet: et oibus nodis alligatas pstringit: et rez obliuione iponit: et alienationē mētis ondit. Ab hac iudas captiu' cupiditatis infania: conuersationis: mense: discipular: admonitōis: suasionis: oblit' ē. Nā seqt. Et querebat quō eu oportuē traderet. **HIERO.** Sz oportuitas doli nūq' iuenit: vt nō vndicet h' aut illic. **BEDA:** Multi hodie scel' iude q' dñz ac magistrū deuq' suū pecunia vendiderit: velut imane et nephariū exhorret: nec tñ cauē: nā cū p munerib' charitatis et veritatis iura spernūt: deum qui est charitas et veritas produnt.

**¶** Et primo die agimorum quādo pascha imolabant dicunt ei discipuli: Quo vis camus et paremus tibi vt manduces pascha: Et mittit duos ex discipulis suis: et dicit eis: Ite in ciuitatē: et occurret vobis homo lagenam aque baiulans. Sequi mini eū: et quocūq' introierit: dicitē dño domus: qz magister dicit: Ubi est refectō mea: vbi pascha cū discipulis meis manducet: Et ipse vobis demōstrabit cenaculū grāde stratum: et illic parate vobis. Et abierunt discipuli eius: et venerunt in ciuitates: et inuenerunt sicut dixerat illis: et parauerunt pascha.

**CHRY.** in sermone de pas. Quādo iudas de traditione tractabat: alij discipuli sunt de pparatōe pasche solliciti. vñ dicit: Et primo die ag. qñ pascha im. d. et dicit. Quo vis eam et parem' tibi cō. pascha: **BEDA:** Pñmū diē agimor. xij. diē pñi mensis appellat: quādo frenetio abiectio imolare. i. agnū occidere solebant ad vesperā: qd exponēs apostol' ait: Pascha nostruz imolat' ē christ'. q' l3 diē sequenti. l. xv. luna sit crucifixus: attamē nocte qua agn' imolabat: et co: poris sanguinisq' sui tradens mysteria celebrāda: et a iudeis tent' ac ligatus: ipi' immolationis hoc est passionis sue sacravit exordium. **HIERO.** Agima vero que cū amaritudine. i. lacrimis agrestib' manducant: redēptio nostra ē: amaritudo vero passio dñi. **THEO.** Ex hoc autem q' dicūt discipuli: Quo vis eam? manifeste videt q' christ' hospitū aliqd nō habebat: sz neq' discipuli pprias domos: si eni habuissent: duxissent eu ad illas. **HIERO.** Dicit enā. Quo vis eam? vt cū volūtate dei dirigam' gressus nros: dñs aut indicat euz quo manducat pascha: et more suo mittit duos: qd supra exposuim'. vñ seqt. Et mittit du. ex disc. suis et ol. eis. Ite in ciuitatē. **THEO.** Mittit qd ex discipulis suis pctrū. f. et ioāne vt lucas diē ad ignotū hoiez:

innuēs ex h' q' posset nō pati. Nē q' mentē ignotū nouit vt ipso recipet: qd nō oparet in alijs: Pat enā eis signū vt domū. f. inuenirent cū subdit: Et occurret vobis hō la. ag. baiulans. **AVG.** de cō. euā. Marc' lagenā dicit quā in eas amphora. ille vasis gen' iste modū significauit. vñ qz veritatē sine custodiuit. **BEDA:** Indictū aut pñente diuinitatis ē: q' cū discipulis loquēs qd alibi futurum sit nouit. vñ seqt. Et abi. dicit. eius et ve. in ciuit' et in. sicut dix. illis et pa. pasce. **CHRY.** in f. de passi. Nō illud qd nrm: sz interim iudeoz: illud aut qd nostrū ē nō solū pñit: sed ipse factus est pascha. Sed et cur illud manducauit: qz factus est sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret: et ipe legi requiem daret: et vt nemo dicat: iō eaz euacuauerit: qz ea implere vt molestā et arduā nō valuit ipse pati' eaz cōpleuit: et sic fecit ea redēscere. **HIERO.** Mystice aut ciuitas ecclesia ē. que muro fidei cingit. hō occurrens populus pñitū' est: amphora aque lex lit.

**BEDA:** Uel aqua: lauacrum grē: lagenā fragilitatem designat eoz: p quos eadē erat gratia mūdo monstrāda.

**THEO.** Lagenā aque portat qui baptizatus est. q' aut baptisma baiulat: venit ad redēm fin rationē viuēs: et sicur in domo redē potitur. vñ subdit. Sequimini cum.

**HIERO.** Qui. f. dicit i altu' vbi est refectio christi. domū dom' petrus aplus est: cui dñs domū suā credidit: vt sit vna fides sub vno pastore. Cenaculū grāde ecclesia magna est: in q' narrat nomē dñi strata varietate vñmū et linguaz. **BEDA:** Uel cenaculū magnū spiritaliter leg ē: q' de angustijs lre egrediens et sublimi loco. i. i alto mētis solatio recipit saluatoz. Cōsulte aut siue aq' baiulati ue dñs domus vñt pmissa vocabula: vt oibus vñt pascha celebrare volentibus: hoc ē christi sacramētū dñi eumq' sue mentis hospitio suscipere querēb': facilius dāda signet. **THEO.** Uel dñs dom' intellectus ē: q' dñs dñt cenaculū grāde. i. altitudinē intelligentiā: qd nō alia sūt: nīhil h3 vane glorie et tumoris: sz stēnit et planū fā humilitate. Ibi aut. i. in tali mente pascha christo patur: a petro. f. et ioāne. i. ab actione et contemplatione.

**¶** Accipere aut factū: venit cum duodecim. Et discubentibus eis et manducantib' aut iesus: Amē dico vobis: qz vnus ex vobis tradet me qui manducat meū. At illi ceperunt contristari et dicere ei singularim. Nunqd ego? Qui aut illis: Vnus et duodecim qui iningit meū manuz in canno. Et filius qdem hois radit: sicut scriptū est de eo. Uel aut hōi illi: per quē filius hois tradet. Bonū erat ei si non esset natus homo ille.

**BEDA:** Dñs q' de sua passione p dixerat: etiā de pñio re p dicit: vās locū pñie: vt cū intellexiss' sciri cogitationes suas peniteret eu facti sui. vñ dicit. Uespe aut fac. ve. cū. xij. et discū. eis et mā. airtis: Amē dico vobis qz vn' ex vobis me tradet: q' māducat meū. **CHRY.** i. ser. de passi. Ubi p3 q' nō apte cū oib' publicabat: ne ipudētoz eaz faceret. nec etiā penit' silētio preteribat: ne clari arbitratu: audacter ad pñionē pperaret. **THEO.** Sz qd discubētes cenabāt: cū lex pcepit: q' stātes erecti dēbāt pascha comedere: Probabile aut ē pus eos adiplese pascha legale: deide discubuisse: accipere eo pprium tradere pascha. **HIERO.** Uespa aut dicit: vesperā idicat mūdū. Circa vñdecima nāq' ho: a veniūt nouissimū: q' pñmū de nariuz eterne vite accipiūt. Oēs igit discipuli tangunt a dño: vt fiat armonia cibare: oēs nerui bñ suspēsi cōsona voce rñdent. Nā seqt. At illi ceperūt contristari: et dicere ei singularit: Nunqd ego? Un' autē remissus et pecunie amore mādectus dixit: Nunquid ego sum rabi: sicut in matheo legit. **THEO.** Ceperūt aut alij discipuli pñitari ppter onī verbū. Nam xij extra hanc existeret passio.

ne magis tñ credunt illi q̄ oīam nouit corda q̄ sibi. **Se** quit: **Qui** ait illis: vñ ex duodecim: q̄ intingit meū ma nū in catino. **BEDA:** Judas. s. q̄ ceteris contritatis et retrahentib⁹ manu: cū magistro manu mittit in catinum. **Et** q̄ p̄us dixerat: **Unus** ex vobis me tradet. p̄suerat p̄ ditor in malo: manifestius arguit: et tñ nomē p̄p̄iū nō de signat. **HIERO** Dicit autē: **Unus** de duodecim: quasi ab eis sepāns: sep̄at. n. seorsum lup⁹ ouē quā capit. **Ouis** q̄ de ouili egredit⁹: lupi morisib⁹ p̄z: Judas autē nec p̄mo: nec secūdo cocept⁹ a p̄ditione retrahit pedē. vñ pena p̄dicat⁹: ut quē p̄udo nō vicerat: corrigat dēnūciata supplicia. et h̄ est q̄ subdit⁹: **Et** si q̄dē hō. va. sicut scriptum est de eo.

**THEO.** per h̄ q̄d dicit: **Uadit** ostēdit q̄ mors christi fu it voluntaria et nō necessaria. **HIERO.** S; q̄ multi bo num vt iudas faciunt: s; oīo illis non p̄ficat: recte subdit **Ue** autē hō illi p̄ quē si hō. tradet. **BEDA:** S; et hōdīc quocq; in sempiternū ve illi hominib⁹: q̄ ad mensaz oīi ma lignus accedit. **Et** nī ille in exemplū iude filii hōis tra dētis q̄dē iudeis peccatorib⁹: s; tñ peccatorib⁹ mēbris suis. **Sequit:** **Bonū** erat ei: si nō cēnat⁹ hō ille. **HIE** Sci licet intimo latens vtero materno: melius. n. est nō esse: q̄ ad nō mēta esse. **THEO.** Quātū. n. ex fine melius fuisse ei q̄ esset si nō p̄ditor existeret: nā deus fecit ip̄z ad opera bona: s; postq̄ ad tantā deuenit maliciā melius fuisse ei si natus non fuisset.

**Et** manducantibus illis: accepit iesus panes: et benedicens fregit: et dedit eis: et ait: sumite: hoc ē corpus meum. **Et** accepto calice gratias agēs de dit eis. **Et** biberunt ex illo oēs. **Et** ait illis: **Hic** est sanguis me⁹ noui testamēti: q̄ pro multis effundet. **Amen** dico vobis q̄ iam non bibam de genimi ne vitis: vsq; in diem illum cum illud bibā nouū in regno dei.

**BEDA:** finitis pasche veteris solēns trāsīt ad nouū vt. p̄o carne agni ac sanguine sui corporis sanguinūq; sacramentū substitueret. vñ dicit: **Et** mā ill. acce. iesus pane. vt. s; p̄ se eō mōstraret: cū iurauit dñs: **Tu** es sacerdos in eternū s; ordinē melchisedech. **Sequitur:** **Et** bñ. frē.

**THEO.** Idēst grās agēs fregit: q̄ et nos facim⁹ oīo mēbris p̄adētes. **BEDA:** frangit etiā ipse panē quēz di scipulis porrigit: vt ostendat corporis sui fractionē nō absq; sua sponte vel p̄curatiōe futurā: quē etiā bñdixit: q̄ natu rā humanā quā passurus assumpsit: ipse na cūz patre et sp̄sco grā diuine vñū iplēuit. **Bñdixit** panē ac fregit: q̄z boiem assumptū ita morti subdere dignat⁹ ē: vt ei diuine immortalitatis iesse potentia demonstraret: **Jo**q; velocius cū a morte resuscitandū eē doceret. **Sequit:** **Et** dedit eis et ait: **Sumite:** h̄ ē corp⁹ meū. **THEO.** Hoc. s. q̄d nūc do: et q̄d sumitis: **Nō** autē panis figura tñ corp⁹ christi ē: s; i p̄p̄iū christi corpus transmutat⁹. nā dñs ait: **Panis** quē ego dabo caro mea ē. s; tñ caro christi nō videt⁹ p̄p̄ n̄fz iūritatē: panis. n. et vinū de n̄fz cōsuetudine ē. si vō car nē et sanguinē cernerem⁹: sumere nō sustinerem⁹. p̄pter h̄ dñs iūritatē cōdescendēs: sp̄s panis et vinū p̄seruat: s; panē et vinū i vītate p̄uertit carnis et sanguis. **CHRY.** in ser. de pas. **Et** nūc etiā ille p̄sco ē christus: q̄ illa oīa nūc mēlaz: ipse illā q̄ cōsecrat. **Non. n. h̄ ē q̄** p̄posita cor pus christi facit et sanguinē: sed ille qui p nobis crucifi xus ē christ⁹. sacerdos oīe vba p̄ferunt: et dei vītute cōse crant et grā h̄ vbo q̄d dicit: **Hoc** ē corp⁹ meū. p̄posita p̄se crāt: et sicut illa vox q̄ dicit: **Crescite et multiplicamini et re plere terrā.** semel q̄dē dicta ē: s; oī tpe sentit effectū ad ge nerationē opante natura: ita et vox ista semel q̄dē dicta ē s; p̄ oēs mēlas ecclesie vsq; i hōdiernū diē et vsq; ad ei⁹ aduentū p̄stat sacrificio iūritatē. **HIERO.** Mystice autē i pane transfiguratur dñs corp⁹ suū: q̄d ē ecclesia p̄ns: que accipit i fide: bñdicit i numero: frangit i passionibus

dasi et exēplis: sumit i doctrinis: format i sanguinē suū i ca lice vino et aq̄ cōmixtū: vt alio purgemur a culpis: alio re dimamur a penis. **Sanguine** nāq; agni seruatur dom⁹ a p cussione angelī: et aq̄ maris rubri extinguit inimici: q̄ sunt mysteria ecclesie christi. **Un** sedet. **Et** acce. ca. grās agens de eis. **Gratia. n. et nō** meritis saluati sum⁹ a deo. **GRE.** q̄. moza. **Cū** appropinq̄ret etiā passiōi accepto pane grā tias egisse p̄hibet. grās itaq; egit q̄ flagella aliene iniquitatē suscepit: et q̄ nīl p̄cussione dignū exhibuit: humiliter i pas sione bñdicit: vt hic ostendat q̄d vnusq; i flagello culpe fa cere debeat: si ipse eq̄nimiter flagella culpe portat aliene. vt hinc etiā ostendat q̄d i correctōe faciat subdit⁹: si i flagel lo positus patri grās egit eq̄lis. **BEDA:** Quia et nos in christo et in nobis christū manere oportet: vinū dñici calicis aq̄ misceat. **Antestāte. n. io** anne aque ppli sunt: et neq; aquā solā neq; solū vinū cuiq; licet offerre: ne talis obla tio caput a mēbris secerndū eē significet: et vel christū sine nostre redēptōis amore pati potuisset: vt nos sine illi passione saluari ac pati posse offerri p̄tingat. **Sequit:** **Et** bñ berūt ex illo oēs. **HIERO.** Ebrietas felix: satietas sa lutaris: q̄ quāto copiosi⁹ sumit: rāto sobrietatē mētis vo nare dignat⁹. **THEO.** Quidā autē dicūt iudā mysterio rū nō fuisse participē: s; q̄ exiuerit aq̄ dñs mysteria lar giretur. **Alij** etiā dicunt q̄ illi tradidit de illo mysterio.

**CHRY.** in ser. de pas. **Christus. n. sanguinē** ei q̄ cū ven didit offerebat: vt haberet remissionē peccatorū: si nīl ip̄ us existeret noluisse. **HIERO.** Bibit ergo iudas: s; nō saturatus: nec sitim extinguit ignis eterni: q̄ i igne sumit mysteria christi: cū sacrificiū nō emūdat. sed eos cogita tio insipiens p̄ducit ad culpas: q̄ se scenosis crudelitati fe tozib⁹ miscuerūt. **CHRY.** in ser. de pas. **Null⁹** ergo sit iudas in dñi mensa. h̄ sacrificiū cibis spiritalis ē: nā sicut corporalis cibis cū ventres inuenerit aduersis humori bus occupari amplius ledit: ita est et iste spiritalis cibis si aliquē reperit malignitate pollutū: magis cū perdit nō sua natura: s; accipietis vitio. **Pura** igit sit mens i oib⁹ pura cogitatio: q̄ et sacrificiū purū est. **Sequit:** **Et** ait illis: **Hic** est san. me⁹ noui testamēti. **BEDA:** Hoc ad distin ctionē respicit veteris testamēti quod hircorū et vitulozū est sanguine dedicatū: dicēte inter aspergendū legislatoze h̄c est sanguis testamēti quod mandauit ad nos deus. **Sequitur:** **Qui** pro mul. effundetur. **HIERO.** Non eni oēs emūdat. **Sequit:** **Amen** dico vobis q̄ iam nō bi. de gen. vi. vsq; in diem illum cum illud bi. nō. in regno dei.

**THEO.** Quasi diceret: **Nō** bibā de vino vsq; ad re surrectionē: regnū enī resurrectionē vocat: quasi tunc re gnauerit p̄ra mortē. Post resurrectionē vero bibit cū di scipulis: et comedit: ostendens q̄ idē ipse eēt q̄ passus est. **Nouū** autē bibit illud. i. nouo quodāmo et alieno. **Nō. n.** corpus habebat passibile indigens cibo: sed imortale et incorruptibile. **Intelligēdū** ē autē et sic: **Vitis** est ipse dñs genimen vitis mysteria et intellectus occultus quem ipse generat: qui docet boiem scientiā. **In regno** autē dei. i. in futuro seculo bibet cū suis discipulis mysteria et sapien tiam: noua quedā nos docens: et reuelans que nūc occul tat. **BEDA:** **Vel** aliter: **Vitem** siue vineam dñi appella tam eē synagoga elias testat⁹ dicens: **Vinea** dñi sabaoth domus israel ē. **Iuratus** ergo dñs ad passionē ait: **Jaz** nō bibam de ge. vi. ac si aperte dicat: **Nō** vltra carnalib⁹ sy nagoge cerimonis delectabor: in quib⁹ etiā ista pascha lis agni sacra locū tenuere precipuū. **Aderit. n. tēp** mee resurrectionis: **aderit** dies illa cū in regno dei positus. i. gloria vite imortalis sublimatus: de salute ciuiū de popu li fonte gratie spiritalis regnāt vobiscū gaudio pfundar.

**HIERO.** **Cōsiderandū** autē q̄ h̄c dñs mutat tñ sacri ficium: s; nō mutat tēpus: vt nos nūq; cenā dñi añ quar tamdecimaz lunā faciamus: q̄ facit in. xiiij. resurrectione in. xi. luna cenam dñi faciet: quod nūq; in veteri testamen to nec in nouo factum est.

**E**t hymno dicto: exierunt in monte oliuaz. Et ait eis iesus: Oēs scandalizabimini in nocte ista qz scriptū est: percutiā pastorez et dispergent oues. Sed postea qz resurrexero precedā vos in galileā. Petrus aut ait illi: Etsi oēs scandalizati fuerint: sed nō ego. Et ait illi iesus: Amen dico tibi qz tu hodie in nocte hac priusqz gallus vocē bis dederit: ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur. Et si oportuerit me simul commorari tibi: nō te negabo. Similiter autem et omnes dicebant.

**HILARI.** Sicut grās egerunt anq̃ biberent: ita etiā grās agūt et postq̃ biberūt. vñ dī: Et hymno dicto exi. in mon. oli. vt. s. addiscas et an cibū et post cibū grarum reddere actiones. **HIERO.** hymnū. n. dicit laudem dñi vt est i psalmo: Edent pau. et sa. et lau. domi. q. red. cū. Et adorauerūt et manducauerunt omnes pingues terre.

**THEO.** Simul etiā et hic oñdit qd amplexibile erat sibi p nobis mori: qz cū tradendus erat deū laudare dignat̃ ē. Docet etiā nos cū i angustias icidim̃ ppter multozi salutē nō cōtristari: s; deo grās agere qd in nostra tribulatiōe opatur multoz salutē. **BEDA:** Pōt etiā hymnus ille intelligi quē dñs fm Joāne patri grās agens de cantabari in quo et p seipso: et p discipulis: et p eis qd p verbi ipsoz credituri erant: eleuatis sursum oculis p̃cabat.

**THEO.** Exiit aut in monte: vt ad eū solitariū exire te accedentes: ipm caperent absqz tumultu. Si. n. accessissent cū in ciuitate manebat: forte fuisset multitudo populi cōturbata: et tunc manifeste occasiōe inuicel captates viderent ipm iuste interficere tanq̃ populū concitantes.

**BEDA:** Pulchre etiā dñs discipulos sacramētis imbutos in monte educit oliuaz: vt typice designet nos per acceptionē sacramētoz ad altiora vītutū dona et charismata sanctis p̃s qbus in corde pungamur ascendere debere. **HIERO.** In monte etiā oliueti iesus tenet vñ ad celos ascendit: vt nos sciamus qz inde ascendimus ad celos vñ vigilamus et oramus et ligamur: nec repugnamus in terra.

**BEDA:** Predicit aut dñs discipulis qd passuri sunt vt cū passi fuerint: nō desperent salutē: s; agētes penitentia liberent. vñ seq̃: Et ait illis iesus: Oēs scandalizabimini in me in nocte ista. **HIERO.** Oēs qd cadunt: s; nō oēs iacent. Nūqd. n. qd dormit nō adiciet vt resurgat: Carnale ē cadere: s; diabolicū ē iacere. **THEO.** Permisit aut eos dñs cadere: vt nō i seipsis p̃fidat. et nō videret h qd p̃dixerat ex quodā argumēto apparēti p̃dixisse inducit testimoniū zacharie pphete. vñ seq̃tur: Percutiā pastorez et dispergent oues gregis. **BEDA:** Hoc alijs verbis in zacharia ppheta scriptū est: et ex persona pphete ad dñz dicit: Percute pastorez et dispergent oues.

**Propheta. n. postulat passionē dñi: pater rñdet: Percutiā pastorez: p̃cibus inferiorū. filius a patre mīit: et pcutitur. i. incarnat et patit. THEO.** Dicit autem pater: Percutiā pastorez: qz ipsum pcuti dimisit. Oves discipulos dicit: quasi innocentes et quasi absqz malicia. Ultimo p̃olationē inducit dicens: Sed postea qz resurrexero precedā vos in galileā. **HIERO.** In quo vera p̃mittit resurrectionē: vt spes nō exstinguat. Seq̃: Petrus aut ait ei Et si oēs scan. fu. sed non ego. Ecce auis sine p̃nis i altū volare nititur: sed corpus aggrauat aīam: vt timore buz maneat mortis timo: dñi superet. **BEDA:** Et peñ ergo de ardore fidei p̃mittebat: et saluator quasi deus futura nouerat. vñ seq̃: Et ait illi iesus: Amē dī. tibi qz tu ho. in nocte hac priusqz gal. bis vo. de. ter me es negatu. **AV**

**GV.** De cō. euan. Cum oēs euangeliste dicant predixisse dñm: qz cū p̃nus esset negaturus: anteq̃ gallus cāaret: Marcus hoc solū narrauit exp̃ressius. vñ nōnullis videtur nō cōgruere ceteris qz paruz attēdunt. Tota. n. petri negatio trina est: que si tota post primū galli cantum inderet: falsum dixisse viderent tres alij euangeliste: qz anteq̃ gallus cāaret: ter cū esset negaturus. Rursus si tota trina negationē ante peregrisset q̃ cātare gallus inderet: superfluo dixisset marcus ex persona dñi: Priusqz gallus bis vocem dederit: ter me negaturus es. Sed qz ante primū galli cantū cepta est illa trina negatio: attendit illi tres nō quando eam cōpleturus esset petrus: s; quanta futura esset. i. trina: et quado ceptura. i. ante galli cantū qz in animo ei et ante primū galli cantum tota cōcepta est. Marcus autē de ipsaz vocum intervallo planius locutus ē. **THEO.** Qd sic intelligitur: Petrus semel negauit: deinde gallus cantauit. negatē vero eo duab; alijs negationibus: tūc gall' secūdo vocē emisit. **HIERO.** Gallus lucis nuncius quis est nisi sp̃s sanctus: cuius voce in ppheta et in apostolis nos de trina negatiōe excitamur ad amarissimos post lapsum fletus: qd male cogitamus de deo: et male locuti sumus ad p̃mos: et male fecimus ad nosmetipsos. **BEDA:** fides autē apostoli petri ardens affectus ad dñm consequenter oñditur. Seq̃tur: At ille ampli. loque. Et si opoz. me si. cōmo. tibi nō te negabo. **THEO.** Feruorem etiāz intrepidū et aliq̃d impulsū oñderunt. Nam sequitur: Similiter autē et oēs dicebāt sed nō resistebant veritati: quā christus predicebat.

**E**t veniunt in predium cui nomē getsemani: et ait discipulis suis: Sedete hic donec oroz. Et assumit Petru et Jacobum et Joānem secū: et cepit pauere et tedere. Et ait illis: Tristis est aīa mea vsqz ad mortē. Sustinete hic et vigilate. Et cū processisset paululū: prociuit super terrā: et orabat vt si fieri posset trāfiret ab eo hora: et dixit: Abba pater: oīa tibi possibilia sunt: trāfer calicē hūc a me. Sed nō quod ego volo: s; qd tu. Et venit et inuenit eos dormiētes. Et ait petro: Simon dormis? Non potuisti vna hora vigilare? Vigilate et orate: vt non intretis in tentationē. Sp̃ritus qdē p̃mptus ē caro vero infirma. Et iterus abiens orauit eundē sermonē dicens. Et reuersus deuotus: inuenit eos dormiētes. Erāt. n. oculi eozñ grauati: et ignorabant quid responderent ei. Et venit tertio: et ait illis: Dormite iam: et requiescite. Sufficit. Venit hora: ecce filius hoīs tradetur in manus peccatorū. Surgite eam: Ecce q me tradet prope est.

**GLO.** Postq̃ dñs scandalum discipulorum predixerat: nunc euangelista narrat de oratione ipsius: in qua p discipulis creditur orasse: et primo describens locū orationis dicit: Et veniunt in prediū: cui nomē getsemani. **BEDA:** Monstratur vsqz hodie locus getsemani in quo dñs orauit ad radices montis oliueti. Interpretatur autem getsemani vallis pinguiū siue pinguedinum. Cum autem dñs in monte orat: nos docet sublimitate orationis inquiri debere. At cum in valle pinguedinis orat: innuat nobis humilitatem semper in orationibus: et iuene pinguedinem collectionis esse seruandā. Ipse etiā p vallis humilitatis et pinguedinem charitatis p̃o nobis mortē subiit. **HIERO.** In valle etiam pinguedinum tauri pingues obleserunt euz. Sequitur: Et ait discipulis suis: Sedete hic donec oroz. Separantur in oratione quiescant in passione: qz ille orat: illi dormiunt: pinguedine cordis oppressi. **THEO.** Singulariter etiāz erat consuetudo illi semper orare: formam nobis tradens vt silentium et solitudinem in orationibus requiramus. Seq̃tur: Et assumit petru et Jacobuz et Joāne secū. Mos tres in

negatio trina est: que si tota post primū galli cantum inderet: falsum dixisse viderent tres alij euangeliste: qz anteq̃ gallus cāaret: ter cū esset negaturus. Rursus si tota trina negationē ante peregrisset q̃ cātare gallus inderet: superfluo dixisset marcus ex persona dñi: Priusqz gallus bis vocem dederit: ter me negaturus es. Sed qz ante primū galli cantū cepta est illa trina negatio: attendit illi tres nō quando eam cōpleturus esset petrus: s; quanta futura esset. i. trina: et quado ceptura. i. ante galli cantū qz in animo ei et ante primū galli cantum tota cōcepta est. Marcus autē de ipsaz vocum intervallo planius locutus ē. **THEO.** Qd sic intelligitur: Petrus semel negauit: deinde gallus cantauit. negatē vero eo duab; alijs negationibus: tūc gall' secūdo vocē emisit. **HIERO.** Gallus lucis nuncius quis est nisi sp̃s sanctus: cuius voce in ppheta et in apostolis nos de trina negatiōe excitamur ad amarissimos post lapsum fletus: qd male cogitamus de deo: et male locuti sumus ad p̃mos: et male fecimus ad nosmetipsos. **BEDA:** fides autē apostoli petri ardens affectus ad dñm consequenter oñditur. Seq̃tur: At ille ampli. loque. Et si opoz. me si. cōmo. tibi nō te negabo. **THEO.** Feruorem etiāz intrepidū et aliq̃d impulsū oñderunt. Nam sequitur: Similiter autē et oēs dicebāt sed nō resistebant veritati: quā christus predicebat.

**E**t veniunt in predium cui nomē getsemani: et ait discipulis suis: Sedete hic donec oroz. Et assumit Petru et Jacobum et Joānem secū: et cepit pauere et tedere. Et ait illis: Tristis est aīa mea vsqz ad mortē. Sustinete hic et vigilate. Et cū processisset paululū: prociuit super terrā: et orabat vt si fieri posset trāfiret ab eo hora: et dixit: Abba pater: oīa tibi possibilia sunt: trāfer calicē hūc a me. Sed nō quod ego volo: s; qd tu. Et venit et inuenit eos dormiētes. Et ait petro: Simon dormis? Non potuisti vna hora vigilare? Vigilate et orate: vt non intretis in tentationē. Sp̃ritus qdē p̃mptus ē caro vero infirma. Et iterus abiens orauit eundē sermonē dicens. Et reuersus deuotus: inuenit eos dormiētes. Erāt. n. oculi eozñ grauati: et ignorabant quid responderent ei. Et venit tertio: et ait illis: Dormite iam: et requiescite. Sufficit. Venit hora: ecce filius hoīs tradetur in manus peccatorū. Surgite eam: Ecce q me tradet prope est.

**GLO.** Postq̃ dñs scandalum discipulorum predixerat: nunc euangelista narrat de oratione ipsius: in qua p discipulis creditur orasse: et primo describens locū orationis dicit: Et veniunt in prediū: cui nomē getsemani. **BEDA:** Monstratur vsqz hodie locus getsemani in quo dñs orauit ad radices montis oliueti. Interpretatur autem getsemani vallis pinguiū siue pinguedinum. Cum autem dñs in monte orat: nos docet sublimitate orationis inquiri debere. At cum in valle pinguedinis orat: innuat nobis humilitatem semper in orationibus: et iuene pinguedinem collectionis esse seruandā. Ipse etiā p vallis humilitatis et pinguedinem charitatis p̃o nobis mortē subiit. **HIERO.** In valle etiam pinguedinum tauri pingues obleserunt euz. Sequitur: Et ait discipulis suis: Sedete hic donec oroz. Separantur in oratione quiescant in passione: qz ille orat: illi dormiunt: pinguedine cordis oppressi. **THEO.** Singulariter etiāz erat consuetudo illi semper orare: formam nobis tradens vt silentium et solitudinem in orationibus requiramus. Seq̃tur: Et assumit petru et Jacobuz et Joāne secū. Mos tres in

negatio trina est: que si tota post primū galli cantum inderet: falsum dixisse viderent tres alij euangeliste: qz anteq̃ gallus cāaret: ter cū esset negaturus. Rursus si tota trina negationē ante peregrisset q̃ cātare gallus inderet: superfluo dixisset marcus ex persona dñi: Priusqz gallus bis vocem dederit: ter me negaturus es. Sed qz ante primū galli cantū cepta est illa trina negatio: attendit illi tres nō quando eam cōpleturus esset petrus: s; quanta futura esset. i. trina: et quado ceptura. i. ante galli cantū qz in animo ei et ante primū galli cantum tota cōcepta est. Marcus autē de ipsaz vocum intervallo planius locutus ē. **THEO.** Qd sic intelligitur: Petrus semel negauit: deinde gallus cantauit. negatē vero eo duab; alijs negationibus: tūc gall' secūdo vocē emisit. **HIERO.** Gallus lucis nuncius quis est nisi sp̃s sanctus: cuius voce in ppheta et in apostolis nos de trina negatiōe excitamur ad amarissimos post lapsum fletus: qd male cogitamus de deo: et male locuti sumus ad p̃mos: et male fecimus ad nosmetipsos. **BEDA:** fides autē apostoli petri ardens affectus ad dñm consequenter oñditur. Seq̃tur: At ille ampli. loque. Et si opoz. me si. cōmo. tibi nō te negabo. **THEO.** Feruorem etiāz intrepidū et aliq̃d impulsū oñderunt. Nam sequitur: Similiter autē et oēs dicebāt sed nō resistebant veritati: quā christus predicebat.

**E**t veniunt in predium cui nomē getsemani: et ait discipulis suis: Sedete hic donec oroz. Et assumit Petru et Jacobum et Joānem secū: et cepit pauere et tedere. Et ait illis: Tristis est aīa mea vsqz ad mortē. Sustinete hic et vigilate. Et cū processisset paululū: prociuit super terrā: et orabat vt si fieri posset trāfiret ab eo hora: et dixit: Abba pater: oīa tibi possibilia sunt: trāfer calicē hūc a me. Sed nō quod ego volo: s; qd tu. Et venit et inuenit eos dormiētes. Et ait petro: Simon dormis? Non potuisti vna hora vigilare? Vigilate et orate: vt non intretis in tentationē. Sp̃ritus qdē p̃mptus ē caro vero infirma. Et iterus abiens orauit eundē sermonē dicens. Et reuersus deuotus: inuenit eos dormiētes. Erāt. n. oculi eozñ grauati: et ignorabant quid responderent ei. Et venit tertio: et ait illis: Dormite iam: et requiescite. Sufficit. Venit hora: ecce filius hoīs tradetur in manus peccatorū. Surgite eam: Ecce q me tradet prope est.

**GLO.** Postq̃ dñs scandalum discipulorum predixerat: nunc euangelista narrat de oratione ipsius: in qua p discipulis creditur orasse: et primo describens locū orationis dicit: Et veniunt in prediū: cui nomē getsemani. **BEDA:** Monstratur vsqz hodie locus getsemani in quo dñs orauit ad radices montis oliueti. Interpretatur autem getsemani vallis pinguiū siue pinguedinum. Cum autem dñs in monte orat: nos docet sublimitate orationis inquiri debere. At cum in valle pinguedinis orat: innuat nobis humilitatem semper in orationibus: et iuene pinguedinem collectionis esse seruandā. Ipse etiā p vallis humilitatis et pinguedinem charitatis p̃o nobis mortē subiit. **HIERO.** In valle etiam pinguedinum tauri pingues obleserunt euz. Sequitur: Et ait discipulis suis: Sedete hic donec oroz. Separantur in oratione quiescant in passione: qz ille orat: illi dormiunt: pinguedine cordis oppressi. **THEO.** Singulariter etiāz erat consuetudo illi semper orare: formam nobis tradens vt silentium et solitudinem in orationibus requiramus. Seq̃tur: Et assumit petru et Jacobuz et Joāne secū. Mos tres in

## Ca. XIII.

tres tñ assumit qui glorie eius in monte thabor inspecto  
res extiterat: vt q̄ gloriofa viderat: videret tristitia: et ad  
differet q̄ verus erat homo in hoc q̄ tristat. Unde seq̄t  
Et cepit pauere et tederet. q̄. n. totū assumpserat hominē:  
assumpsit et naturales proprietates hoīs: pauere et tede-  
re et contristari naturaliter: nā hoīs naturaliter inuiti ten-  
dunt ad mortē. vñ sequit. Et ait illis: Tristis est aia mea  
vsq̄ ad mortē. **BEDA:** Quasi deus in corpore constitu-  
tus fragilitatē carnis exponit: vt eoꝝ q̄ sacramentū ica-  
nationis obiurgant excluderet impietas: nā q̄ corpus susce-  
pit oia debuit suscipere que corporis sunt: vt eluriret: sitiret:  
angeret: contristaret. Diuinitas. n. p. hos pmutari nescit af-  
fectus. **THEO.** Quidā autē h sic intellexerūt. q. d. Tri-  
stia. n. nō q̄ mori debeo: s̄ q̄ israelite pp̄q̄ mei me cru-  
fixi sunt: ac p̄ h a regno dei debet excludi. **HIERO.**  
In h enā pauere et tristari docemur an iudiciū mortis: q̄  
nō possumus p. nos dicere: s̄ p. illū: Venit pnceps mūdi  
hui⁹ et in me nō h̄z q̄cō. Seq̄t. Sustine hic et vigilate. **BE-  
DA:** Nō a somno dormitiōis phibet: cui⁹ tps non erat  
umittere dīctū: s̄ a sōno infidelitatis et torpore menti.  
Paululū autē pcedēs ruit in facie suā: et humilitatē mētis  
habitu carnis ostendit. Un seq̄tur: Et cū pcel. pau. procl. su-  
per ter. et oia. vt si fieri possit transi. ab eo hora. **AVG.**  
de cō. euā. Nō dixit si facere posset: s̄ si fieri posset: fieri  
impōt q̄ ille voluerit. Sic itaq̄ dicit: Si fieri pōt: ac  
si diceret: si veller. Et neq̄s putaret cū p̄fīs minuisse p̄fā:  
tem: manifestauit quo intellectu accipiendū sit q̄ dicit: ē.  
Nā seq̄t: et dixit: Abba pater: oia tibi possi. sūt. In quo sa-  
tis ostendit nō ex impossibilitate: s̄ ex voluntate patris dicitū  
esset: si fieri pōt. Q. autē marc⁹ nō solū pater: s̄ abba p̄f cū  
dixisse p̄mōrat: h̄ ē abba hebraice q̄ latine pater. Et  
fortasse dñs ppter aliq̄d sacramētū vtrūq̄ dixit: volens  
ostendere se illā tristis psonā iam sui corporis. i. ecclesie sus-  
cipisse: cui fact⁹ est angularis lapis: venient ad cū parti-  
cipare: ad quos p̄tinet q̄ ait abba: partim ex genib⁹  
ad quos p̄tinet q̄ ait pater. **BEDA:** Q̄at autē transire  
calicem: vt ostendat vere q̄ hō erat. vñ subdit: Transfer ca-  
licem hūc a me. Reminiscens autē et ppter q̄d missus ē: p-  
fuit dispensationē ad quā missus est: et clamat: Et nō q̄d  
ego volo: s̄ q̄d tu. Quasi. d. Si moris mors me nō mori  
timeo: s̄ carne trāseat calix. vñ q̄ nō alit h̄ fieri: nō q̄d  
ego volo: s̄ q̄d tu. Multi adhuc contristant futura morte:  
s̄ habent rectū cor: vident mortē quā possunt: s̄ si non  
possunt dicant id q̄d ppter nos dñs dixit. **HIERO.** Et  
quo etiā vsq̄ infini nō cessat nos docere patrib⁹ obedi-  
re et voluntatē eoꝝ voluntati nostre pponere. Seq̄t. Et ve-  
nit et iuenit eos dormientes. Sicut. n. dormiunt mētē: sic et corpe  
Post orationē autē dñs veniens et vidēs discipulos dor-  
mientes petrū solū increpat. Un seq̄tur: Et ait petro: Si-  
mon dormis: nō po. vñ hora vigi. mecū. Quasi. d. Qui  
vñ hora non potuisti mecū vigilare: quō mortē spernes  
tu qui spōdes mori mecū. Seq̄tur: Vigilate et orate vt nō  
intre. in tēta. f. negandi me. **BEDA:** Nō ait: Orate ne tē-  
tentis: q̄ impossibile ē humana aia nō tētari: s̄ ne tētentis  
in tentationē: h̄ ē ne vos tentatio superet. **HIERO.** In  
tentationē autē intrare dicit q̄ orare negligit. Seq̄t. Spi-  
rit⁹ dē p̄mpt⁹ ē: caro aut infirma. **THEO.** Quasi. d.  
Spūs q̄dē vester p̄mpt⁹ est ad me nō negandū: et p̄pterea  
h̄ p̄mpt⁹: s̄ caro vestra intantū infirmata ē: q̄ nisi dñs p-  
oracionē virtutē carni dederit: in tentationē itabit. **BE-  
DA:** Temerarios hic reprimunt: q̄ q̄d crediderint: pu-  
tant se cōsequi posse: s̄ q̄n ex mentis ardore cōfidimus  
tantū ex fragilitate carnis timeamus. Facit etiā hic loc⁹  
aduertus eos qui dicūt vñ in dño opationē et vñ vñ vo-  
luntatē fuisse. Duas. n. voluntates ostendit: humanā. f. que p-  
pter infirmitatē carnis recusat passionē: et diuinā q̄ p̄m-  
ptissima ē. Seq̄t. Et iterū abi. oia cundē sermonē dicens.  
**THEO.** Ut. f. per secundariam orationē q̄ verus hō  
aliter affirmaret. Seq̄tur: Et reuertus de nouo iuc. eos dor-

ti nō vehemētē redarguit. Erāt. n. oculi eoꝝ grauati. f.  
somno. Et igno. q̄d rīderent ei. p hoc infirmitatē humanā  
addiscas: ne. f. grauati somno pmittam⁹ ea que nobis im-  
possibilia sunt. Ideo tertio abiit ad orandū rōne p̄dicta.  
vñ seq̄tur: Ervenit tertio. et ait illis: Dormi. iam et requi.  
Nō turbat cōtra illos cū post redargutionē peius fecerit  
sed ironice dicit illis: Dormi. iam et req̄. q̄ iā sciebat q̄ p̄di-  
tor appropinquabat. Et q̄ ironice dixerit apparet p̄ h q̄d  
subdit: Sufficit. venit hora: ecce tra. fi. ho. i. ma. pe. Hoc  
dicebat dēridēs somnū eoꝝ: quasi diceret: nunc tēpus est  
vt dormiatis q̄n inimicus appropinquat. Deinde subiū-  
git: Surgite eamus: ecce q̄ me tradet ppe ē. Nō vt fugerēt  
hoc dixit: s̄ vt inimicis obuiarent. **AVGV.** de cō. euā.  
Uel aliter: Per hoc q̄ cū dixisset: Dormi. iam et req̄. adiūgit  
Sufficit. et deinde infert: Venit hora: ecce tra. fi. ho. vñq̄  
intelligendū est post illud: Dormi. et req̄. siluisse dñz aliq̄a  
tūz: vt hoc fieret q̄d permiscrat: et tunc intulisse: Venit ho-  
ra. et ideo interponit: Sufficit. f. q̄ requieuitis. **HIE-  
RO.** Trina autē discipulorum dormitiō tres mortuos  
quos dñs suscitauit significat: primus in domo: secūdus  
ad sepulchrum: tertius de sepulchro. Trina autē dñi vigi-  
lia docet nos orando et de p̄teritis et de futuris et de  
p̄sentibus veniam rogare.

**U**t adhuc eo loquente venit iudas scharioth  
vñus de duodecim: et cū eo turba multa cū gladijs  
et lignis: missi a summis sacerdotibus et scribis et  
senioribus. Dederat autē traditor eis signum di-  
cens: Quēcūq̄ osculatus fuero ipse est tenete euz  
et ducite caute. Et cū venisset statim accedens ad  
eum ait: Rabbi. Et osculatus ē eū. At illi manus  
iniecērunt in iesum: et tenuerunt eum. Unus autē  
de cōstantibus educens gladiū percussit seruiū  
summi sacerdotis: et amputauit illi auriculā. Et re-  
spondēs ait illis: Tanq̄ ad latronē existis cū gla-  
dis et lignis cōprehendere me: Quotidie erā apud  
vos in templo docens: et nō me tenuistis: s̄ vt im-  
pleant scripturē. Tunc discipuli eius relinquentes  
eū oēs fugerunt. Adolescens autē quidā sequeba-  
tur illuz: amictus syndone super nudo: et tenuerūt  
eū. At ille relicta syndone: nudus p̄fugit ab eis.

**BEDA:** Postq̄ tertio dñs orauerat: et apostolorū et  
morem seq̄ntē penitentia impetrauerat cōtingendū: secu-  
rus de passione sua p̄git ad persecutores: de quoz aduē-  
tu euangelista dicit: Et adhuc eo loquente ve. iudas sca-  
rioth vñus de. xij. **THEO.** Hoc non frustra ponitur  
sed ad maiore p̄ditiōis redargutionē q̄ cū de p̄mo cho-  
ro discipuloz existeret: cōtra dñm in rabiem versus est.  
Seq̄tur: Et cū eo tur. mul. cū gla. et lignis missi a sum. fa. et  
scri. et senio. **HIERO.** Incubit. n. vñi seculi: q̄ despat  
de adiutorio dei. **BEDA:** Adhuc nō h̄z aliq̄d iudas de  
verecūdia discipuli: cū eū nō palā tradidit p̄secutoribus:  
s̄ per signū osculi. vñ seq̄tur: Dederat autē tra. eis signū  
dicens: Quēcūq̄ oscu. fu. ipse ē te. eū. et du. cau. **THEO.**  
Uide eius insensibilitatē: quomō credebat in osculo chri-  
stum decipere: vt quasi amicus estimaret. Si autē amicus  
eras o iuda: cuius gratia cū inimicis accessisti: s̄ omnis  
p̄auitas sine p̄uidētia est: Seq̄t. Et cū ve. statū ac. ad  
eum ait: Rabbi: et oscu. est eum. **HIERO.** Dat iudas si-  
gnū osculi euz veneno doli: sic ch̄ryn obtulit sacrifici-  
um subdolum et reprobatū. **BEDA:** Inuidens autē et sce-  
lerata confidentia magistrū vocat: et oculum infert ei quē  
tradit. Suscipit autē dñs osculū traditoris: nō quo simula-  
re nos doceat: s̄ ne p̄ditiōnē fugere videat: simul et illud

psalmi complens: Cum his qui oderunt pacem eram paci-  
ficus. **Sequitur:** At illi ma. inie. in eu. et tenuit. **HIERO.**  
Dic adest ioseph venditus a fratribus et ferrum pertransi-  
uit aiam ei. **Sequitur:** Unus autem de circū. edu. gla. pcul. ser.  
sum. sa. et am. illi auri. **BEDA:** Petrus hunc fecit ut loquens  
declarat eodem mentis ardore quo cetera faciebat. Scie-  
bat enim quomodo phinees puniendo sacrilegos mercedem  
iusticie et sacerdotij perennis acceperit. **THEO.** Ta-  
cet autem nomen eius marcus: ut non videretur suum laudare magi-  
strum quasi zelantem per christum. Innuat autem petrus ex hoc quod i-  
obediētes erant et creduli spernentes scripturas: nam si ha-  
buissent aures audientes scripturas: non crucifixissent do-  
minum glorie. Amputavit autem auriculam serui summi sacer-  
dotis: nam summi sacerdotis primo propter scripturas:  
quasi serui non audientes facti. **Sequitur:** Et respondens iesus ait  
illis: **Tunc** ad latro. xxi. cum gla. et lignis. **BEDA:** Quasi  
dicit. **Stultus** est cum gladiis et sistribus querere eum que vltro se  
vestris tradidit manibus: et in nocte quasi latitante per p-  
ditore iustigare: quod quotidie in templo docebat. **THEO.**  
Istud autem diuinitate eius ostendit. quoniam in templo docebat  
non valuerunt ipsum capere: quoniam in manibus eorum esset quod  
non dum tempus aduenerat passionis. quoniam autem ipse voluit: tunc  
tradidit seipsum ut adimplerentur scripture: quod tunc agnus  
ad occisionem ductus est: non clamans neque vociferans: sed vo-  
luntarie patiens. **Sequitur:** Tunc discipuli eius re. cum oēs fugerunt.  
**BEDA:** In hoc ipso primo: quod dominus dixerat: quod oēs disci-  
puli scandalizarent in illo in ipsa nocte. **Sequitur:** Adole-  
scens autem quidam sequebatur illum. amicus. syn. sup. nudo. sub auditu cor-  
poris: quod non aliud indumentum quam solam habebat syndonem.  
**Sequitur:** Et tenuerunt eum. At ille re. syn. nu. p. su. ab eis. quo-  
rum. s. p. n. tiam detestabatur et facta non a domino: cuius amore  
et absens corporis fixa fuerat in mente. **HIERO.** Sic  
etiam ioseph relicto pallio nudus de manibus impudice se-  
mine aufugit. qui vult effugere manus iniquorum: relinquit  
mente que mundi sunt fugiat post iesum. **THEO.** Pro-  
babile autem videtur quod hic adolescens erat de illa domo: in qua  
pascha comederant. Quidam vero dicunt hunc adolescentem  
fuisse iacobum fratrem domini: quod dicebat iustus: quod ab apostolis  
post christi ascensionem cathedram hierosolymorum accepit.  
**GRE.** xliij. mor. Vel hunc de iohanne dicit: quod post vi. v. a re-  
demptionis audiret ad crucem redire: prius tamen territus fugit  
nam et illi eo tempore fuisse adolescentem longa post hoc in carne vi-  
ta eius inditio est. Posuit. n. fieri ut ad horam tententium mani-  
bus elapsus: mox resurrectio indumento rediret: et sub du-  
bia lucis nocte: se turpis ducentium iesum quasi vnus de  
ipsis imitauerit: donec ad artium pontificis cui erat notus  
perueniret: ut ipse in suo euangelio commemorat. Sic autem  
petrus quod culpa negationis penitus lachrymis abluit: recu-  
pationem ostendit eorum qui in martyrio labuntur: ita ceteri discipuli  
qui articulum comprehensionis fugiendo perueniunt: caute-  
lam fugiendi docet eos qui se minus idoneos ad toleran-  
da supplicia sentiunt.

**Et adduxerunt iesum ad summum sacerdotem:**  
et conuenerunt omnes sacerdotes et scribe et seniores.  
Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in  
atrium summi sacerdotis: et sedebat cum ministris  
ad ignem et calefaciebat se. Summi vero sacerdo-  
tes et omnes concilium querebant aduersus iesum testi-  
monium: ut eum morti traderent: nec inueniebant.  
Multi autem testimonium falsum dicebant aduersus  
eum: et conuenientia testimonia non erant. Et quidam  
surgentes: falsum testimonium ferebant aduersus  
eum dicentes: Quoniam nos audiimus eum dicentem:  
Ego dissoluam templum hoc manu factum: et post tri-  
dium aliud non manufactum edificabo. Et non erat

conueniens testimonium illorum.

**GGO.** Narrauerat euangelista superius: quomodo dominus  
a multis sacerdotibus fuerat captus: nunc narrare incipit quomodo  
in domo principis sacerdotum morti adiudicatus fuit. **BEDA:**  
Et adduxit iesum ad summum sacerdotem. **BEDA:**  
Summus sacerdos significat caypham: quod sicut iohannes scri-  
bit erat pontifex anni illius: de quo testatur iosephus: quod  
pontificatum sibi emerit a principe romano. **Sequitur:** Et  
conuenerunt in vnus omnes sacerdotes: et scribe et seniores.

**HIERO.** Tunc facta est congregatio taurorum in vacca  
populorum. **Sequitur:** Petrus autem a longe sequebatur eum  
usque intro in atrium summi sacerdotis. **Timo:** n. retrahit  
sed charitas trahit. **BEDA:** Merito autem a longe se-  
quebatur: qui iam erat prime negaturus. **Neque.** n. negare pos-  
set: si christo primus adhesisset. **Sequitur:** Et sedebat cum mi-  
nistris ad ignem et calefaciebat se. **HIERO.** In atrio eorum  
ministris calefacit se ad ignem. Atrium sacerdotis est secularis  
circuitus. ministri demonia sunt: eorum quibus quod man-  
dere peccata non potest ignis desiderium carnale. **BEDA:**  
Et. n. ignis charitatis: de quo dicitur: Ignem veni mittere in  
terram: qui super credentes descendens variis linguis eos lau-  
dat dominum docuit. **Et.** et ignis cupiditatis: de quo dicitur:  
Oes adulterantes velut clypeus corda eorum. hic ignis  
in atrio cayphe instinctu maligni spiritus accensus: ad negan-  
dum: ad blasphemandum dominum perdidit: linguas ardebat.

**Ad** enim intus in domo maligna synodus gerebat: hic ignis  
in atrio inter frigora noctis accensus figurabat. Quoniam  
enim abundat iniquitas: refrigerat charitas multorum. hic  
frigor corporis ad horam petrus: quasi penitus ministro-  
rum cayphe calefieri cupiebat: quod temporalis comoditas  
eum perfidie societate querebat. **Sequitur:** Summi vero sa-  
cerdos et omnes eorum. aduersus se. re. ut eum morti traderent.

**THEO.** lege percipiente quod vnus existeret summus sa-  
cerdos: tunc multi erant substituti: et destituti animi singu-  
lis principibus romanorum. Summus ergo sacerdos dicitur il-  
los: quod determinatum eis tempus complentes iam compleretur et  
a sacerdotio destituti erant. figuram autem iudicis: quod in  
preiudicium agebant operantur: testimonia querentes ut vi-  
deant iesum iuste damnare et perdere. **HIERO.** mentis est  
iniquitas sibi: ut regina aduersus ioseph: et sacerdos  
aduersus susannam. hic ignis sine materia deficit. **Sequitur:**  
Nec inueniebant. Multi. n. falsi testi. di. aduersus eum: et co-  
testi. non erant. **Ad** enim variat: incertum habet. **Sequitur:**  
Quidam sur. falsi testi. ferebant. **Mors** est hereticorum: vmbra  
de veritate trahere. non ille dixit quod illi dicitur: hic simile  
verbum de templo corporis sui: quod post biduum relin-  
tauit. **THEO.** Non. n. dominus dixerat: Ego dissoluam templum  
et soluite. neque manufactum dixit: sed simpliciter templum.

**HIERO.** Dixit etiam: Suscitabo vnum aial significans  
et sprans templum. falsus testis est qui in eo sensu dicta in-  
telligit: quo non dicitur.

**Et** exurgens autem summus sacerdos in medium in-  
terrogauit iesum dicens: Non respondes quicquam ad ea quod  
tibi obiciunt ab his? Ille autem tacebat: et nihil re-  
dit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum:  
et dixit: Tu es christus filius dei benedicti. Iesus  
autem dixit illi: Ego sum. Et videbitis filium hominis se-  
dentem a dextris virtutis dei: et venientem cum nubi-  
bus celi. Summus autem sacerdos scindens vestimen-  
ta sua ait: Quid adhuc desideramus testes? Audi-  
stis blasphemiam. Quid vobis videtur? Qui omnes  
condemnaverunt eum esse reum mortis. Et ceperunt quidam  
conspuere eum et velare faciem eius: et colapibus eum ce-  
dere et dicere ei: propheta. Et ministri alapis eum  
cedebant.

**BEDA**

**BEDA:** Quanto iesus tacebat ad indignos rñsione sua falsos testes et sacerdotes ipsos: tanto magis pñsifer furore superatus cū ad rñdendū puocat: vt ex qualibet occasione sermonis: locū inueniat accusandi. vñ dicit: Et exur. sum. fa. in mediū iter. ipm di. Nō rñdes qđq ad ea que tibi obijci. ab his: Iratus qđē princeps: et impatiēs nō inueniens calūnie locū: exurgit de solio vt infantiā mēis motu corporis demonstraret. **HIERO.** Sed ipse deus et saluator noster qđ mūdo salutē cōtulit: et humano generi sua pietate subuenit: sicut ouis ad occisionem sine voce ducit: et obmutuit et siluit a bonis. Vñ sequitur: Ille aut tacebat et nihil rñdit. Taciturnitas christi apologiaz et excusationē ade absoluit. **THEO.** Tacebat aut sciēs qđ nō attenderet verbi eius. vñ scdm lucā rñdit: Si dixerō vobis: nō creditis mihi. vñ sequit. Rursus sum. sacer. inf. cū et dīx. ei: Tu es christi fili dei bñdicti. Interrogat quidē hū suminus sacerdos: nō vt addiscens crederet: sed vt ex hoc aliquā occasione captaret. Querit aut: Tu es christi filius dei bñdicti: quasi semp collaudati. **HIERO.** Hunc aut expectabant de longe: ppe nō vident: sicut ita ac caligantib⁹ oculis iacob sub manib⁹ nō agnoscebat: s3 lo-ge de eo futura canit: Sequit. Iesus autē dixit illi: Ego sū. vt. f. i. excusabiles sint. **THEO.** Sciebat nāq qm non crederent: tñ rñdit: ne postea dicerent: si audissemus ali- qđ ab eo: credidissimus ei. hoc aut est in eoz pñdictiū q2 audierūt et nō crediderūt. **AVG.** de cō. euā. Matthe⁹ aut nō dixit respondisse iesum: Ego sum: s3 tu dixisti. sed marcus tantū valere oñdit quod ei dicit Iesus: tu dixisti quantū si diceret: Ego sum. Sequit: Et vide. fi. ho. sc. a der. vir. dei: et ve. cū nubib⁹ celi. **THEO.** Actū. v. Ubi debitis me tanq filiū hominis a dextris patris sedentē. Virtutē nāq hic patrē dicit: nō aut sine corpore veniet: sed qualis apparuit crucifigentibus in iudicio eis appa- rebat. **BEDA:** Si ergo tibi in christo o iudee: o pagane et heretice cōceptus infirmitas: et crux cōtumelia ē: vide q2 per hoc filius hois ad dextrā dei patris sessurus: et in sua cū nubibus celi est maiestate futurus. **HIERO.** Et qđē sacerdos interrogat filius dei: Iesus aut rñdet filium hominis: vt hic intelligamus dei filiū idē esse et filius ho- minis: et ne quaternitate faciam⁹ in trinitate: s3 hō i deo: et deus in hois sit. Dicit aut a dextris virtutis sedentē. i. i vīa regnantē sempiterna: et vīte diuina. Et veni. cū nu- celi. In nube ascendit: cū nube venit. i. in corpe suo solo quod sumpsit a virgine ascendit: et cū multo iūi ecclesia quod corp⁹ ipsius et plenitudo eius ad iudiciū ventur⁹ ē. **LEO** papa: Cayphas aut ad exaggerandā auditi f- monis iudiciā. scidit vestimēta sua: et nesciens qđ hec signi- ficaret infantiā: sacerdotali se honore puauit: oblitus pce- pti illi: quod legē de pñcipe sacerdotū: De capite suo cidarim nō deponet: et vestimēta sua nō dīrūper. Nāq se quitur: Sum. aut fa. scī. vestimē. sua ait: Quid adhuc de- si. testes: audi. blas. qđ vobis videt. **THEO.** Adplet quidē sacerdos cōsuetudinē iudaicā. Lū. n. aliqd itolera- bile et triste illis occurrebat: vestimēta scindebant. Ut er- go monstraret: q2 christus magnā et intolerabilē blasphe- miam dixerit: vestimēta scidit. **BEDA:** Altiori aut my- sterio factum est: vt in passione dñi pontifex iudeoz sua ipse vestimēta discinderet: hoc ē ephor: cū tunica dñi nec ab ipsis qui ei crucifixerunt militib⁹ scidi potuerit. figura bat enī: q2 sacerdotiū iudeoz pzo scelerib⁹ ipsoz pontifi- cū esset scindendū. Soliditas vero eccle q2 vestis sui redē- prois solet appellari nūq valet dīrūpi. **THEO.** Ex eo aut sacerdotiū iudeoz scindendū erat: q2 cōdenauerūt christi eē reū mortis. vñ sequit. Qui oēs cōdē. cū eē reū mortis. **HIERO.** Cōdenant quidē eū esse reū mortis: vt reatu suo reatu nostrū solueret. Sequit: Et ceperunt qđā conspuere eum. vt. l. spūmānibus susceptis faciem aie

nostre lauaret: et velamine faciei sue velamē cordiū nfo- rum auferret: et colaphis quibus in caput pñsus est ca- put humani generis quod est adam sanaret: et alapis qui- bus expalmatus est: maxima laus eius nostris manib⁹ labijsq2 plauderet: vt dicit. Omnes gentes plaudite ma- nibus. **BEDA:** Q2 vero dicit ei: Prophetiza: quis est qui te percussit: quasi in contumeliā faciūt eius q2 se a po- pulis pphetiā haberi voluit. **AVG.** de cō. euā. Hoc aut intelligitur passus dñs vsq ad mane in domo pñcipis sacerdotū: quo prius adductus est.

**Et cū esset petrus in atrio deo: sum: venit vna ex ancillis summi sacerdotis: et euz vidisset petrū calefacientē se: aspiciens illum ait: Et tu cū iesu na- çareno eras: Et ille negauit dicens: Neq3 scio ne q3 noui quid dicas. Et exiit foras ante atriū: et gal- lus cantauit. Rursus aut cū vidisset illū ancilla ce- pit dicere circumstantibus: q2 hic ex illis est. At il- le iterū negauit. Et post pusillū rursus q2 astabant dicebant petro: Vere ex illis es: nā et galileus es. Ille autē cepit anathematizare et iurare: q2 nescio hominē istū quē dicitis. Et statim gallus iterū cā- tauit: Et recordatus ē petrus verbi quod dixerat ei iesus prius q3 gallus cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere.**

**AVGV.** De cō. euā. De petri tentationē que inter pre- dictas dñi cōtumelias facta est: nō codē ordine oēs euā- geliste narrant. Nā lucas explicat pus tentationē petri: tū demū has dñi cōtumelias. Joānes aut incipit petri tē- tationem dicere: et iterposuit quedā de cōtumelijs dñi: et adiunxit q2 inde missus est ad cayphā pontificē: et inde re- capitulat vt explicet quā ceperat tentationē petri. **Mat- theus** aut et marcus primo cōmemorant christi cōtumeli- as: deinde petri tentationē: de qua dicit: Et cū esset petr⁹ in atrio dñi. ve. vna ex ancil. sum. sacer. **BEDA:** Quid aut sibi vult q2 pma eū pdit ancilla: cū vñ vñq2 eū magis ponerūt recognoscere: nisi vt et iste sex⁹ peccasse i necē vī deref dñi: et iste sexus redimeret p dñi passionē. Sequit: At ille ne. di. Neq3 scio neq3 noui qđ dicas. **HIERO.** Petrus sine spū vocī ancille cessit: cū spū nec pñcipibus nec regibus cedit. **THEO.** Hoc aut cū pati dispensa- tiue permisit dñs: ne. f. extolleret se: simulq2 vt peccātib⁹ misericors oñdaret: tāq ex seipso instructus humane infir- mitatis euentum. Sequit: Et exi. fo. ante atrī. et statim gal- lus cantauit. **BEDA:** De hoc galli cantu ceteri euāgeliste tacent: nō tñ factum negant: sicut et multa alia alij silentio pretercūt que alij narrant. Sequit: Rursus aut euz vide- euz an. cepit dicere circū. quia hic ex illis est. **AVG.** de cō. euā. Dec ancilla nō eadē s3 alia est: sicut dicit matthe- us. Sane hoc quoq2 intelligitur q2 in secunda negatione a duobus cōpellatus est: ab ancilla. f. cōmemorat matthe- us et marcus: et ab alio quē cōmemorat lucas. Sequitur At ille iterū negauit. Jam petrus redierat vt quemadmo- dum dicit iohannes ad focum stans iterum negaret. vnde ancilla dicebat quod supra dictum est: non illi. f. petro: s3 his qui illo exente ibi remanserant: sicut tamē vt ille audi- ret. vñ rediens et rursus ad ignem stans resistebat negan- do verbis eozū. Liquido enī colligitur collatis de hac re omnibus euāgelistarum testimonijs: non ante ianuaz secūdo petrum negasse: sed intus in atrio ad ignem: Mat- theum aut et marcum qui cōmemorauerunt exisse eū so- ras: regressum eius breuitatis causa tacuisse. **BEDA:** In hac autem negatione petri discimus non solum abne- gari christum: ab eo q2 dicit eum non esse christum: s3 ab illo etiā qui cū sit negat se esse christianū. Dominus enī

non autem petro: Discipulum meum te negabis: sed me negabis. Negavit ergo christum cum se negavit eius discipulum. Sequitur: Et post pascha. rur. qui alia. di. pe. vere ex illis es: nam et gal. es. Non quod alia lingua galilee quam hierosolymite loquerentur: qui utique fuerunt hebrei: sed quod vnaquodque provincia et regio suas habet proprietates ac vernaculum loquendi sonum vitare non possunt. **THEO.** Igitur timore petrus perterritus et domini sermone oblitus dicens: Qui me confessus fuerit coram hominibus: ostendebit et ego eum coram patre meo: dominum abnegavit. unde sequitur: Ille autem cepit anathe. et iura. quod nesci. homo istus quem dicit. **BEDA:** Quia nostra sunt pravorum consilia: inter infideles hominem negavit se nosse: quem inter discipulos dum fuerat confessus. Solum autem scriptura sacra meritum causarum per statum designare temporum. unde Petrus qui media nocte negavit: ad gallicantum penituit. unde subdit: Et statim iterum gal. can. Et recorda. et petrus ver. quod dixit et iesus: priusquam gal. canter bis: ter me negabis. Et cepit flere. **THEOPHI.** Lachryme enim petri christo per penitentiam adduxerunt. Confundant itaque novatiani qui dicunt quod qui post suspensionem baptismatis peccaverint: non suscipiuntur ut sibi delictum remittatur. Ecce enim petrus qui christi corpus sumpsit et sanguinem: per penitentiam est susceptus. Et enim sanctorum defectus propter hoc scripti sunt ut et nos si per incautelam deciderimus: recursum habereamus per eorum exemplum: et speremus per penitentiam sublevari. **HIERO.** Mystice autem prima ancilla titubatio est: secunda consensio: tertius vir actus est. Hec trina negatio quam abluit per fletum verbi christi recordatio. Tunc nobis gallus cantat: qui predicator: quisque per penitentiam corda nostra ad compunctionem excitat. Tunc incipimus flere: quam ignem intus per scintillam scie: et foris eximus cum extracimus quod intus fuimus. **XV.**

**E**t confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et universo concilio: vincientes iesum duxerunt et tradiderunt pilato. Et interrogavit eum pilatus: Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait illi: Tu dicis. Et accusabant eum summi sacerdotes in multis. Pilatus autem rursus interrogavit eum dicens: Non respondes quicquam? Vides in quantis te accusant? Iesus autem nihil amplius respondit: ita ut miraretur pilatus.

**BEDA:** habebant iudei hunc morem: ut quem ad iudicassent mortis: ligatum iudici traderent. unde post condemnationem christi subiungit evangelista: Et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et universo concilio: vincientes iesum duxerunt et tradiderunt pilato. Attamen notandum quod non tunc primum ligaverunt eum: sed mox comprehensum nocte in horrore ut iohannes declarat: ligaverunt. **THEO.** Tradiderunt itaque iesum romanis: sed et ipsi a deo traditi fuerunt in manibus romanorum: ut adimpleretur scriptura dicentes: Secundum opera manuum eorum retribuere illis. Sequitur: Et interrogavit eum pilatus: Tu es rex iudeorum? **BEDA:** Pilatus nihil aliud criminis interrogante nisi utrum rex iudeorum sit: arguitur impietatis iudei: quod nec falso quidem invenire poterunt quod obijcerent salvatori. Sequitur: At ille respondens ait illi: Tu dicis. Sic respondet: ut verum diceret: et sermo eius calumnie non pateret. **THEO.** Dubia enim responsione emisit. nam: Tu dicis: potest sic intelligi: Tu dicis hoc sed ego non dico. Et nota quod pilato qui inuitus fert sententiam aliqua in parte responderit: sacerdotibus autem et principibus respondere noluerit: indignosque sermonem suo iudicaverit. Sequitur: Et accusaverunt eum summi sacerdotes in multis. **AVG.** de concordia euangelii. Lucas etiam ista crimina que falso obijcerunt operuit. sic enim narrat: Leperunt accusare eum

dicentes: Hunc invenimus subvertentem gentem nostram: et prohibentem tributa dari cesari: et dicentem se christum regem esse. Sequitur: Pilatus autem rursus interrogabat eum dicens: Non respondes quicquam? Vides in quantis te accusant? **BEDA:** Ethnicus quidem est qui condemnat iesum: sed eam refert in populum iudeorum. Sequitur: Iesus autem amplius nihil respondit. ita ut mira. pilatus. Nihil quidem respondere voluit: ne crimine diluens dimitteretur a presidente et crucis voluntas differret. **THEO.** Mirabatur autem pilatus: quia cum legis doctor esset et eloquens et potens ratione sua eorum accusationes infringere: non respondebat quicquam: sed magis accusationes viriliter sustinebat.

**P**er diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinculis quicumque petissent. Erat autem qui dicebatur barrabas: qui cum seditionis erat reus: et in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset turba: cepit rogare sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis et dixit: Vultis dimittere tam vobis regem iudeorum? Sciebat enim quod per iudicium tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam: ut magis barrabam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens ait illis: Quid ergo vultis faciam regi iudeorum? At illi male iterum clamaverunt: Crucifige eum. Pilatus vero dicebat illis: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant: crucifige eum. Pilatus autem volens populo satisfacere: dimisit illis barrabam: et tradidit illum flagellis cecum ut crucifigeretur.

**BEDA:** Multas liberandi salvatore: rem pilatus occasionem dedit: primo latronem iusto cogerens. unde dicit: Per dies autem festum dimitte. sole. al. vnu. ex vinculis quicumque petissent. **GLO.** Quod quidem solitus erat facere ut gratias populi caperet: et precipue in die festo quoniam de tota provincia iudeorum populus hierosolymam confluebat. Et vniuersus iudeorum ipso ibat apparere: describere cogerent eum mitas culpe latronis quem iudei christo prebulerunt. unde sequitur: Erat autem qui dicebat. bar. qui cum seditionis reus erat. Hic dicitur. In quo ostenditur et ex gravitate culpe non tabilis quod homicidium fecerat: et ex modo faciendi: quod cum perturbatio civitatis hoc fecerat seditionem conatando: et etiam quod culpa eius manifesta erat: nam et cum seditionis reus erat. Sequitur: Et cum ascendisset turba. cepit rogare sicut semper faciebat illis. **AVG.** de concordia euangelii. Nulla questio est quod matheus tacet ipsos petisse ut aliquis eis dimitteretur: quod marcus hic dicit. Nihil enim interest si alius aliud faceret: quod alius commemorat. Sequitur: Pilatus ergo respondit illis. Vultis dimittere vobis regem iudeorum? At illi respondentes dixerunt: Quid aliud faciam regi iudeorum? Sciebat enim quod per iudicium tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam: ut magis barrabam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens ait illis: Quid ergo vultis faciam regi iudeorum? At illi male iterum clamaverunt: Crucifige eum. Pilatus vero dicebat illis: Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant: crucifige eum. Pilatus autem volens populo satisfacere: dimisit illis barrabam: et tradidit illum flagellis cecum ut crucifigeretur. **BEDA:** Hec iudeis visum hoc die sua petitione: quanto labore impetrarunt: quia enim data sibi optione: per iesum latronem: pro salvatore interfecto: rem elegerunt: merito salutem perdidit et vitam: et latrocinis ac seditionibus se intantum subdidit ut patriam regnumque suum quod plus christo amauerunt perdidit: et libertatemque corporis et animam